

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 5Cdo/177/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117212416
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Adamcová
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8117212416.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a sudcov JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD., v spore žalobcu: C. Y., nar. XX. M. XXXX, bytom J. XXX, právne zastúpený JUDr. Martin Staroň, advokát so sídlom v Prešove, Hlavná 89, proti žalovanému: W. O. P., nar. XX. I. XXXX, bytom J. XXX, o odstránenie stavby, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 14C/21/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 16. júna 2021, sp. zn. 3Co/17/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1.1. Žalobca žalobou podanou na Okresnom súde Prešov sa domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť na vlastné náklady odstrániť stavbu „oporný protipovodňový múrik“ postavenú na pozemkoch KNC p.č. XXX/X, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria o výmere 836 m² a KNC p.č. XXX/X, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria o výmere 142 m², zapísaných na LV č. XX, k.ú. J., v rozsahu 3 m² v časti vyznačenej ako „diel 1“ určenom podrobnými bodmi č. 264 - 103, 264 - 104, 255 - 27, 264 - 107, 264 - 103 vo vytyčovacom náčrte č. 61/2015 - vlastnícka hranica pozemkov p.č. KNC XXX/X, XXX/X S. XXX/X, ktorý vyhotovil dňa 03.06.2015 S. P. ako vytyčovací náčrt č. 264 a autorizačne overil W. I. Y. dňa 03.06.2015. Zároveň navrhol, aby súd uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania.

1.2. Okresný súd Prešov (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 09. decembra 2020, č. k. 14C/21/2017-184, o žalobe žalobcu rozhodol tak, že zriadil v prospech žalovaného, ako aj každého vlastníka stavby - „oporný protipovodňový múrik“, vecné bremeno k novovytvorenej parcele C KN č. XXX/X o výmere 3 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria, ktorá bola vytvorená odčlenením z parcely vo vlastníctve žalobcu C KN č. XXX/X o výmere 836 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria, zapísanej na LV č. XX, katastrálne územie: J., obec: J., okres: G., na základe geometrického plánu vyhotoveného S. P. dňa 18.4.2019, autorizačne overeného W. I. I. dňa 23.4.2019 a úradne overeného W. R. D. dňa 30.4.2019 pod č. G1-788/19, na ktorej je čiastočne, v rozsahu 3 m², umiestnená stavba vo vlastníctve žalovaného - „oporný protipovodňový múrik“, pričom zostávajúca časť tejto stavby je umiestnená na parcele C KN č. XXX/X o výmere 348 m², druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria, ktorá je vo vlastníctve žalovaného, spočívajúce v práve žalovaného, ako aj každého vlastníka stavby - „oporný protipovodňový múrik“ nerušene užívať túto stavbu ako celok, t. j. vrátane tej časti stavby, ktorá sa nachádza na novovytvorenej parcele C KN č. XXX/X k.ú. J. vo vlastníctve žalobcu, ktorý je povinný, tak ako aj každý vlastník tejto parcely, v uvedenom rozsahu toto vecné bremeno strpieť (výrok I.). Vecné bremeno sa zriadilo za jednorazovú náhradu vo výške 80 eur, ktorú uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi, v lehote do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku (výrok II.). Žalobcovi priznal nárok

na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (výrok III.).

1.3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle ust. § 135c ods. 1, 2, 3, § 151n ods. 1, 2, 3, § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“). Vychádzal zo zistenia, že žalobca je vlastníkom pozemku, parcely KN C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 836 m² evidovanej na LV č. XX, k.ú. J. a žalovaný je vlastníkom pozemku, parcely KN C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 348 m², evidovanej na LV č. XXX, k.ú. J.. Medzi stranami konania nebolo sporné, že žalovaný pri výstavbe oporného protipovodňového múrika čiastočne zasiahol touto stavbou aj do parcely žalobcu KN C č. XXX/X, a to v rozsahu 3 m², tak ako to vyplýva z geometrického plánu, ktorý bol vypracovaný v konaní. Žalobca nešpecifikoval, akým konkrétnym spôsobom by bolo možné časť tohto múrika v rozsahu 3 m² odstrániť, pričom súd sa stotožnil s vyjadrením žalovaného, že technické odstránenie - odrezanie časti múrika by nebolo jednoduché, navyše sa jedná o múrik so základom, t. j. pevne spojený so zemou, ktorého časť by bolo potrebné taktiež odstrániť. V súvislosti s ust. § 135c OZ súd konštatoval, že ak nerozhodne o odstránení stavby a ani neprikáže stavbu do vlastníctva vlastníkovi pozemku (§ 135c ods. 1, 2 OZ), môže zvoliť iný spôsob vyporiadania. Ustanovenie § 135c ods. 3 OZ ako príklad takéhoto rozhodnutia uvádza zriadenie vecného bremena za náhradu, ktoré by oprávňovalo vlastníka stavby túto užívať. Súd môže, ale nemusí akceptovať návrh vlastníka pozemku a predpokladom na taký záver je skutočnosť, že odstránenie stavby je účelné, pričom účelnosť je potrebné v týchto súvislostiach posudzovať so zreteľom na záujmy vlastníka pozemku a možnosť využitia tohto pozemku. Súd poukázal na to, že využitie časti pozemku, t. j. 3 m² nie je v podstate žiadne, nejedná sa o ekonomicky výhodné využitie pozemku a zároveň odstránenie tejto stavby vôbec nie je účelné, pretože prípadným odstránením časti tohto múrika by nedošlo k žiadnym zmenám, ktoré by mali osoh pre žalobcu, ale iba k možnému narušeniu podlažia na hranici pozemkov medzi stranami sporu. Navyiac nepochybne postavený oporný múrik vylepší povodňové pomery medzi stranami sporu, keďže zabráni, aby voda z pozemku žalovaného stekala do odliedky žalobcu, ktorú má za domom. Stavba múrika má aj svoj praktický význam a nemôže spôsobovať, že by z tohto dôvodu došlo k zamákaniu steny, respektíve k plesniveniu steny rodinného domu žalobcu. Súd uzavrel, že odstránenie časti oporného múrika nie je účelné a keďže žalobca nesúhlasil s prikázaním časti stavby za náhradu do svojho vlastníctva, súd využil možnosť ust. § 135c ods. 3 OZ a pomery medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby usporiadal tak, že zriadil vecné bremeno za náhradu. Takýto spôsob vypsoriadania vzťahov medzi stranami sporu považoval súd za účelný, rozumný a šetrný, pričom v konaní nebol preukázaný úmysel žalobcu postaviť časť oporného múrika na pozemku žalobcu a z výsluchu strán sporu tiež nezistil nijakú vzájomnú zlomyseľnosť.

1.4. Pri náhrade za zriadenie vecného bremena súd vychádzal zo znaleckého posudku W.. M., ktorá stanovila všeobecnú hodnotu predmetného vecného bremena sumou 8,- Eur. Vzhľadom na skutočnosť, že zriadením vecného bremena dôjde v podstate k trvalému obmedzeniu vlastníckeho práva žalobcu, a to aj jeho prípadných právnych nástupcov, keďže sa jedná o tzv. vecné bremeno „in rem“, t. j. vecné bremeno, ktoré je spojené s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti, súd určil náhradu za vecné bremeno vo výške 10-násobku znaleckej náhrady, t. j. sumou 80,- Eur.

1.5. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1, 2 CSP. Žalobcovi súd priznal plnú náhradu trov konania voči žalovanému nakoľko žalovaný objektívne zodpovedá za vzniknutý stav, teda aj za výsledok konania. Navyše žalobca bol odkázaný stavebným úradom na podanie žaloby na súd za účelom usporiadania pomerov k stavbe a pozemku pod ňou. Súd zároveň poukázal na skutočnosť, že žalovaný ktorý mal náklady v súvislosti s výstavbou predmetného múrika (cena podľa predložených dokladov cca 5.000,- Eur), znášal aj všetky doposiaľ vzniknuté náklady v tomto konaní, t. j. za účasť geodeta na obhliadke na mieste samom, vypracovanie geometrického plánu (300,- Eur), ako aj náklady zaplatené znalkyni, ktorá určila hodnotu vecného bremena (250,- Eur).

2.1. Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 16. júna 2021, sp. zn. 3Co/17/2021, o odvolaní žalobcu rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok I.) a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (výrok II.).

2.2. Odvolací súd v odvolacom konaní zistil, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkázal (§ 387 ods. 2 CSP). Dospel k záveru, že všetky skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil sú správne a majú oporu vo vykonanom dokazovaní a v konaní súdu prvej inštancie nebol zistený žiaden

z dôvodov preukazujúci nesprávne zistenie skutkového stavu. K námietke o nesprávnom právnom posúdení [§ 365 ods. 1 písm. h) CSP] odvolací súd poznamenal, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7Cdo/7/2010). Ani táto odvolacia námietka nebola naplnená, nakoľko súd prvej inštancie použil správny predpis a rovnako tak, ho správne aplikoval a interpretoval. Odvolací súd uviedol, že ustanovenie § 135c ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka upravuje prípady neoprávnenej stavby na cudzom pozemku a spôsob vyrovnania vzťahov medzi vlastníkom pozemku a stavebníkom. Za neoprávnenú stavbu v zmysle citovaného ustanovenia sa považuje taká stavba, ktorú stavebník zriadi na cudzom pozemku bez toho, aby k tomu mal právny titul umožňujúci mu zriadiť stavbu na cudzom pozemku. Pre kvalifikáciu stavby ako neoprávnenej postačuje, ak stojí na cudzom pozemku len z časti. V takom prípade môže súd rozhodnúť o odstránení časti stavby, ak to je technicky možné alebo zriadiť vecné bremeno v prospech stavebníka. Konanie o vyrovnanie vzťahov medzi vlastníkom pozemku a stavebníkom je konaním, kde z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi stranami sporu. Pokiaľ súd dospeje k záveru, že žalobcom navrhnuté vyporiadanie nie je prijateľné, musí súd upraviť vzťah medzi účastníkmi iným spôsobom vyplývajúcim z ust. § 135c Občianskeho zákonníka pri zachovaní zákonom stanoveného poradia. Z hľadiska posúdenia, či ide o stavbu neoprávnenú, nie je podstatné, či stavebník mal stavebné povolenie a nie je ani rozhodujúce vedomie (súhlas) orgánu obce o stavbe. Odvolací súd preto považoval za nadbytočné zaoberať sa opodstatnenosťou odvolacej námietky žalobcu týkajúcej sa (ne)súhlasu obce so stavbou.

2.3. Výsledkami vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalovaný zriadil múrik z časti aj na pozemku žalobcu, a to konkrétne na výmere 3 m². Žalovaný realizoval stavbu múrika v roku 2014 na úrovni pôvodného múrika, teda na mieste, kde bol postavený starý múrik, ktorý postavil v roku 1985 otec žalovaného - I. P.. Hranica susediacich pozemkov bola v čase pred výstavbou starého múrika v roku 1985, vytýčená zamestnancami Geodézie, n. p. Prešov, za účasti otca žalobcu W. Y. a otca žalovaného - I. P.. Svedčia o tom v konaní pred súdom prvej inštancie predložené listinné dôkazy žalovaným, a to Objednávka č. 242-3401-1140-84 o vytýčení hranice (č. listu 34 spisu), Protokol o vytýčení hranice pozemkov zo dňa 30.11.1984 (č. listu 35 spisu) a Zápis spísaný na bývalom MNV v J. vo veci vytýčenia hranice medzi I. P., I. E. a W. Y. zo dňa 17.07.1985. Uvedené dôkazy preukazujú, že žalobca začal v roku 2014 stavať nový múrik na mieste, kde stál pôvodný starý múrik a nový múrik zvýšil len z dôvodu, aby zabránil zatekaniu vody zo svojho dvora na pozemok žalobcu a opačne. Žalovaný úmyselne neposunul hranice za účelom neoprávneného zásahu do pozemku žalobcu, ale múrik postavil na mieste, kde bol situovaný pôvodný starý múrik, ktorý postavil jeho otec.

2.4. Odvolací súd súhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že oporný múrik nepochybne vylepší protipovodňové pomery medzi stranami sporu, zabráni, aby voda (resp. sneh) z pozemku žalovaného stekala do odlietky žalobcu, ktorú má žalobca osadenú za domom smerom ku dvoru žalovaného. Stavba múrika má nepochybne aj svoj praktický význam a nemôže v žiadnom prípade spôsobiť zamákanie zadnej strany rodinného domu žalobcu smerom od žalovaného. V súvislosti so zamákaním steny rodinného domu žalobcu, respektíve tvorbou plesní, správne poukázal súd prvej inštancie na to, že sa jedná o severnú, studenú stranu rodinného domu žalobcu, ktorá pri nedostatočnej izolácii, respektíve nedostatočnom vykurovaní, vetraní môže začať plesnivieť, hlavne v zimných mesiacoch. Navyše bolo potrebné vziať do úvahy aj skutočnosť - nepatrnú výmeru (3 m²) k zabratiu ktorej došlo pri zriadení stavby múrika žalovaným. Stavba bola osadená a realizovaná bez toho, aby žalovaný mal vedomosť o zásahu z časti do vlastníckeho práva žalobcu. Vzhľadom na neúčelnosť odstránenia stavby, nepreukázanie prípadnej nedobromyseľnosti žalovaného pri výstavbe predmetného múrika, správne postupoval súd prvej inštancie pokiaľ zriadil právo vecného bremena za náhradu v rozsahu ako je to uvedené vo výroku napadnutého rozsudku na novovytvorenom pozemku, parcele KN C XXX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 3 m².

2.5. K žalobcom namietanej výške primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena, odvolací súd poukázal na odôvodnenie súdu prvej inštancie v bode 13. odôvodnenia, pričom primeranou náhradou za zriadenie vecného bremena sa nepochybne nerozumie len trhovacia cena pozemku na ktorom takéto vecné bremeno vzniklo, ktoré v podstate dáva žalovanému oprávnenia, ktoré sú porovnateľné s oprávnením vlastníka veci okrem práva nakladania s touto vecou, čo však je reálne nevykonateľné, nakoľko je zrejme, že táto časť zemského povrchu v rozsahu 3 m² je trvalo zastavanou stavbou, ktorej účel vzhľadom na spôsob jej využitia je zrejme nemenný.

2.6. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol žalobca neúspešný, a preto mu nevznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Keďže žalovanému ako úspešnej strane v spore žiadne preukázateľné trovy odvolacieho konania nevznikli, odvolací súd stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Konkrétne sa odvolací súd odklonil od rozhodnutia Najvyššieho súdu SR R č 23/2003: „Pri rozhodovaní o odstránení neoprávnenej stavby súd prihliada najmä k povahe a rozsahu hospodárskej straty, ktorá by odstránením stavby vznikla, k tomu, či vlastník stavby a jeho rodina v stavbe býva alebo nie, aký je rozsah zastavaného pozemku ako aj k tomu, či vlastník stavby vedel, že stavia na cudzom pozemku.“ V prejednávanom prípade je zrejmé, že odstránením múrika by žiadna značná hospodárska strata žalovanému nevznikla, nejde o stavbu žalovaného určenú na bývanie. V zmysle citovaného rozhodnutia boli splnené predpoklady na odstránenie stavby. Zároveň poukázal na odklon od rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/1120/2006 z 28. januára 2009 a sp. zn. 22Cdo/1090/2000 zo 6. decembra 2001. Z uvedených dôvodov navrhol, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, nie však dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Táto otázka má byť vymedzená tak, aby odpoveď na ňu priniesla vyriešenie právneho problému, a zároveň, aby jej právne posúdenie dovolacím súdom prinieslo všeobecné riešenie tej istej typovej právnej situácie.

9. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

10. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednatel'nosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (sp. zn. 4Cdo/64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania, a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia

(či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

11. Dovolací súd pri skúmaní procesnej prípustnosti dovolania dospel k záveru, že vymedzená právna otázka, od riešenia ktorej záviselo rozhodnutie vo veci samej, spĺňa náležitosti jej vymedzenia v zmysle § 432 CSP, a preto dovolanie podané v zmysle § 421 ods. 1 CSP je procesne prípustné. Následne dovolací súd skúmal, či napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení vymedzenej právnej otázky (§ 432 ods. 1 CSP).

12.1. Žalobca v rámci dovolania uplatnil dovolací dôvod podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nakoľko podľa jeho názoru rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom citoval rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky R 23/2003 (v dovolaní nesprávne uviedol, že sa jedná o rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ale ide o rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky zo 17.4.2002, sp. zn. 22Cdo/432/2002 /R 23/2003 civ./).

12.2. Na tomto mieste považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že v zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

12.3. Rovnako s prihliadnutím na argumentáciu dovolateľa, ktorý poukazoval na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky R 23/2003, sp. zn. 22Cdo/1120/2006 a sp. zn. 22Cdo/1090/2000, je potrebné uviesť, že pod pojem ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky nemožno zahrnúť (2Cdo/56/2017, 6Cdo/79/2017, 3Cdo/165/2018, 4Cdo/7/2018).

13. Ako právnu otázku dovolateľ v podstate označil, „či súd pri rozhodovaní o odstránení neoprávnenej stavby prihliada na povahu a rozsah hospodárskej straty, ktorá by odstránením stavby vznikla“.

14. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením dovolacieho dôvodu a právnu otázkou, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti riešenia (§ 421) táto otázka spadá. Keďže dovolací súd dovolateľom vymedzenú právnu otázku neriešil, bolo ju potrebné posúdiť podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

15.1. Podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak niekto zriadi stavbu na cudzom pozemku, hoci na to nemá právo, môže súd na návrh vlastníka pozemku rozhodnúť, že stavbu treba odstrániť na náklady toho, kto stavbu zriadil (ďalej len „vlastník stavby“).

15.2. Podľa § 135c ods. 2 OZ, pokiaľ by odstránenie stavby nebolo účelné, prikáže ju súd za náhradu do vlastníctva vlastníkovi pozemku, pokiaľ s tým vlastníkom pozemku súhlasí.

15.3. Podľa § 135c ods. 3 OZ, súd môže usporiadať pomery medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby aj inak, najmä tiež zriadiť za náhradu vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe.

16. Uloženie povinnosti odstrániť neoprávnenú stavbu nepochybne predstavuje najprísnejšiu sankciu, ktorou súd môže postihnúť neoprávneného stavebníka. Účelnosť odstránenia neoprávnenej stavby v zmysle ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka súd hodnotí vždy s prihliadnutím na všetky okolnosti a povahu každého jednotlivého prípadu. Musí pritom prihliadať najmä na druh a rozsah hospodárskej straty, ktorá by odstránením stavby vznikla, pričom zároveň prihliada aj na jej ďalšie využitie. Úlohou súdu je porovnať hospodársku a inú stratu, ktorá by odstránením stavby vznikla na jednej strane, so

záujmom na využití stavby na strane druhej. Bez významu nie je ani účel, na aký bola stavba zriadená, aký je jej charakter, aký je rozsah zastavaného pozemku, prípadne pozemku nevyhnutého na riadne užívanie stavby. Súd pritom prihliada aj na to, za akých okolností bola stavba zriadená, či stavebník mal vedomosť o tom, že ide o neoprávnenú stavbu. Nemožno predvídať všetky okolnosti, ktoré je potrebné pri rozhodovaní o neoprávnenej stavbe vziať do úvahy. Súd však musí starostlivo prihliadnuť ku všetkému, čo vyšlo v konaní najavo a vzniknutú situáciu komplexne vyhodnotiť.

17. Dovolací súd pri posudzovaní dovolateľom nastolenej právnej otázky dospel k záveru, že súdy oboch stupňov pri rozhodovaní o odstránení neoprávnenej stavby prihliadli na povahu a rozsah hospodárskej straty, ktorá by odstránením stavby vznikla. Stotožnil sa so závermi súdov v predmetnej veci, ktoré konštatovali, že oporný múrik vylepší protipovodňové pomery medzi stranami sporu. Postavený múrik totiž zabráni, aby voda (resp. sneh) z pozemku žalovaného stekala do odlievky žalobcu, ktorú má žalobca osadenú za domom smerom ku dvoru žalovaného. Stavba múrika má preto nepochybne aj svoj praktický význam. Pri rozhodovaní bola zohľadnená aj nepatrná výmera (3 m²) k zabratiu ktorej pri zriadení stavby múrika žalovaným došlo. Stavba bola osadená a realizovaná bez toho, aby žalovaný mal vedomosť o zásahu z časti do vlastníckeho práva žalobcu. Vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci, teda neúčelnosť odstránenia stavby, nepreukázanie prípadnej nedobromyseľnosti žalovaného pri výstavbe predmetného múrika, správne postupoval súd prvej inštancie pokiaľ zriadil právo vecného bremena za náhradu v rozsahu ako je to uvedené vo výroku jeho rozsudku na novovytvorenom pozemku, parcele KN C XXX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 3 m². Za stavu, že súd prvej inštancie zvolil postup v súlade s ustanovením § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka, odobrený odvolacím súdom, dovolací súd skonštatoval, že súdy postupovali v súlade so zákonom.

18. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nespočíva na nesprávnom právnom posúdení predmetného sporu. Preto dovolanie žalobcu podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

19. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovaného v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že náhradu trov dovolacieho konania mu nepriznal, lebo preukázateľne v dovolacom konaní mu žiadne trovy nevznikli (R 72/2018).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.